

Geannoteerde agenda t.b.v. Eurogroep en Ecofinraad 30 november en 1 december 2020

Eurogroep

Reguliere samenstelling

IMF Artikel IV Consultatie met de eurozone

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

Het IMF zal tijdens de Eurogroep een terugkoppeling geven van de missie van de Artikel IV consultatie met de Eurozone, die van 4 tot 10 november 2020 heeft plaatsgevonden. Tijdens deze missie zijn gesprekken gevoerd met verschillende Europese instellingen (bijvoorbeeld met de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank) over de macro-economische verwachtingen.

Op basis van de missie zal het IMF een rapport opstellen met daarin de appreciatie van de macro-economische vooruitzichten en het gevoerde beleid. De verwachting is dat er ook aandacht wordt besteed aan de gevolgen van de COVID-19-crisis en de daaropvolgende beleidsreactie. De Eurogroep zal de mogelijkheid krijgen om hierop een reactie te geven tijdens de Eurogroepvergadering op 30 november. De consultatie wordt vervolgens in december afgerond met een bespreking van het rapport in de Raad van bewindvoerders van het IMF, waarna het rapport gepubliceerd wordt.

Post-programma surveillance Cyprus, Portugal, Ierland, Spanje

Document: https://ec.europa.eu/info/publications/post-programme-surveillance-report-cyprus-autumn-2020_en;

https://ec.europa.eu/info/publications/post-programme-surveillance-report-portugal-summer-2020_en;

https://ec.europa.eu/info/publications/post-programme-surveillance-report-ireland-autumn-2020_en;

https://ec.europa.eu/info/publications/post-programme-surveillance-report-spain-autumn-2020_en

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal een terugkoppeling ontvangen van de (virtuele) missies naar Cyprus, Portugal, Ierland en Spanje die hebben plaatsgevonden in het kader van post-programma surveillance (PPS). De rapporten zijn gepubliceerd op 18 november jl. Aan de missies namen de Europese Commissie, de Europese Centrale Bank en het Europees Stabiliteitsmechanisme deel. De rechtsbasis voor PPS is Verordening 472/2013, waarin ook is vastgelegd dat het Europees Parlement zal worden geïnformeerd over de bevindingen uit het rapport. Het doel van PPS is om de economische, budgettaire en financiële ontwikkelingen van een land dat financiële steun heeft ontvangen te monitoren, om zodoende de terugbetaalcapaciteit te beoordelen.

In alle vier rapporten wijst de Europese Commissie op de negatieve gevolgen van de pandemie voor de economie en de overheidsfinanciën, de temperende werking van begrotingsmaatregelen en de grote onzekerheid waarmee het herstel gepaard gaat. De bankensector staat er in alle vier de landen beter voor dan tijdens de vorige crisis maar ondervindt – met vertraging – wel de gevolgen van de pandemie.

Het (9^e) rapport over Cyprus benoemt dat de toeristische sector bijzonder zwaar is getroffen door de pandemie. Het begrotingstekort is sterk opgelopen maar kan zich in 2021 sterk herstellen. In de bankensector is de winstgevendheid verslechterd en loopt de noodzakelijke verdere reductie van *Non Performing Loans* (NPLs) vertraging op. De voortgang in het versterken van het toezicht op de pensioen- en verzekeringssector is traag. Cyprus heeft veel geleend om maatregelen te kunnen treffen in reactie op de pandemie, maar de leenbehoefte in de komende jaren blijft beheersbaar.

In het (12^e) rapport over Portugal merkt de Commissie op dat ook in Portugal de toeristische sector bijzonder hard is getroffen. Dankzij ondersteunende maatregelen van de overheid is de werkloosheid beperkt opgelopen. De overheidsschuld was aan het dalen maar neemt nu sterk toe. De garanties die de overheid heeft afgegeven kunnen zorgen voor het verder oplopen van de schuld. Structurele maatregelen moeten zorgen voor een beheersing van uitgaven en meer efficiëntie, onder andere in staatsbedrijven. De banken zullen de gevolgen van de crisis met vertraging ondervinden, in de vorm van dalende winstgevendheid en oplopende NPLs. De marktcondities voor de Portugese overheidsschuld blijven gunstig.

Het (13^e) rapport over Ierland benoemt dat de winstgevendheid van de bankensector is gedaald als gevolg van de pandemie en nog verder onder druk kan komen te staan. Banken zullen voorzorgmaatregelen moeten treffen. Bijzondere risico's voor de overheidsfinanciën zijn de omvangrijke garanties die zijn verleend en onzekerheid over de houdbaarheid van inkomsten uit de belasting van bedrijven. De overheidsschuld zal tijdelijk toenemen, maar op middellange termijn de neerwaartse trend vervolgen. De marktcondities voor de Ierse overheidsschuld blijven gunstig. Voor Ierland vormt de Brexit in het bijzonder een onzekerheid voor de toekomstige economische ontwikkeling.

In het (14^e) rapport over Spanje wijst de Commissie op de toename van het begrotingstekort en de schuld als gevolg van mitigerende maatregelen. Spanje zal de kwaliteit en effectiviteit van de overheidsfinanciën moeten verbeteren. In de bankensector is een toename van NPLs nog uitgebleven, maar ook hier zullen de gevolgen van de crisis zich later doen voelen. De consolidatie van de bankensector is recentelijk versneld. De kwetsbaarheid van Spanje voor een toename van de overheidsschuld is afgenomen door een grotere weerbaarheid van de economie en langere looptijden van de uitgegeven overheidsschuld.

Griekenland: Achtste *enhanced surveillance*-rapport

Document: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-greece_en

Aard bespreking: Gedachtewisseling met oog op akkoord over schuldmaatregelen

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal een terugkoppeling ontvangen van de achtste missie in het kader van *enhanced surveillance* (verscherpt toezicht) naar Griekenland. De missie, waaraan naast de Europese Commissie ook de ECB, het ESM¹ en het IMF² deelnamen, heeft op afstand plaatsgevonden op 19 en 20 oktober jl. Het rapport van de Europese Commissie is op 18 november jl. gepubliceerd en geschreven op basis van regulier contact met de Griekse autoriteiten en de missie op afstand.

Elk kwartaal wordt de balans opgemaakt door de Europese Commissie t.a.v. onder andere de macro-economische ontwikkelingen, overheidsfinanciën, arbeidsmarktbeleid, openbaar bestuur en het rechtssysteem in Griekenland. Daarnaast wordt elk halfjaar, op basis van een verscherpt-toezichtrapport en een terugkoppeling door de Europese instellingen, door de Eurogroep beoordeeld of Griekenland aan de afgesproken hervormingen heeft voldaan. Indien dat het geval is kunnen de lidstaten besluiten of de schuldmaatregelen, zoals afgesproken in juni 2018, worden geactiveerd.³ Dit rapport dient als basis voor een mogelijk besluit.

In het rapport geeft de Europese Commissie aan dat Griekenland blijvend in staat is om de negatieve effecten van de COVID-19-crisis het hoofd te bieden. Daartoe heeft het land maatregelen genomen om huishoudens en bedrijven te ondersteunen. Griekenland heeft hiervan

¹ In het kader van het *Early Warning System* van het ESM.

² In het kader van de reguliere post-programma monitoringscyclus van het IMF.

³ Dit betreft de uitkering van SMP/ANFA-middelen en het niet door laten gaan van een renteopslag van 200 basispunten op een deel van de EFSF-lening.

een uitgebreid overzicht opgenomen in de ontwerpbegroting 2021.⁴ Deze crisismaatregelen zijn van tijdelijke aard en hebben volgens de Europese Commissie bijgedragen aan het mitigeren van de sociaaleconomische impact van de COVID-19-uitbraak.

Mede hierdoor zijn de overheidsfinanciën verslechterd. In 2020 wordt een primair begrotingstekort verwacht van 4,4% bbp. In 2021 verwacht Griekenland een primair begrotingstekort van 1,1%. De Europese Commissie stelt in dit kader dat Griekenland gebruik kan maken van de flexibiliteit die de uitzonderingsclausule van het Stabiliteits- en Groeipact biedt.

Omdat Griekenland een grote toerisme- en dienstensector heeft en veel middelgrote en kleine bedrijven, is het land relatief hard geraakt door de COVID-19 crisis. Verder is de werkloosheid gestegen van 15,9% in februari naar 16,8% in augustus. Het bbp neemt volgens de herfstraming van de Europese Commissie naar verwachting af met 9% in 2020, waarna het in 2021 zal groeien met 5%. Reisrestricties in 2021 limiteren daarbij de snelheid van het herstel van de toeristische sector.

De Europese Commissie concludeert dat Griekenland, ondanks de COVID-19-pandemie en het administratief beslag van het ambtelijk apparaat op de bestrijding daarvan, significante vooruitgang heeft geboekt de hervormingen. Voorbeelden hiervan zijn de aanneming van de insolventiewetgeving door het parlement, de operationalisering van een gemeenschappelijke rekening voor de staatskas, onderwijshervormingen en de aanstaande concessie met betrekking tot de haven van Alimos.

Daarbij stelt de Europese Commissie dat hervormingen op verschillende beleidsterreinen vertraging hebben opgelopen, mede door de COVID-19-crisis. Prioriteiten moesten opnieuw worden vastgesteld en hervormingen blijken moeilijker te implementeren. Bepaalde privatiseringen, digitalisering van het juridisch apparaat en het opzetten van het kadaster zijn hier voorbeelden van.

Daarnaast was de omvang van betalingsachterstanden van de Griekse overheid (aan bijvoorbeeld huishoudens, bedrijven en lokale overheden) in september 2020 1,2 miljard euro. Dat is 800 miljoen euro hoger dan de gestelde doeleinden zoals voorzien in oktober 2019. Positief is dat op alle uitstaande achterstanden reductie zichtbaar is ten opzichte van april 2020, behalve op pensioenclaims. De Griekse autoriteiten spannen zich ervoor in om eind 2020 de achterstanden weg te werken. De betalingsachterstanden ten aanzien van de pensioenclaims zijn volgens de Griekse autoriteiten december 2021 opgelost.

Het rapport concludeert dat Griekenland ondanks de huidige uitzonderlijke omstandigheden, toch op terreinen relevante voortgang heeft geboekt. De Europese Commissie stelt verder dat vertraging van hervormingen onvermijdelijk was. Nederland erkent de uitdagingen voor Griekenland veroorzaakt door COVID-19, maar onderstreept dat het doorvoeren van hervormingen essentieel blijft voor de potentiële economische groei en weerbaarheid van Griekenland. De Griekse autoriteiten dienen aandacht te blijven behouden voor de voortdurende implementatie van hervormingen. Nederland hecht daarbij aan de getoonde inzet van de Griekse autoriteiten op het doorvoeren van hervormingen tijdens deze crisis en de additionele hervormingen zoals vastgesteld in juni 2020.⁵

Nederland kan op basis van het voorliggende rapport en de bovenstaande appreciatie instemmen met het toekennen van de vierde tranche van de schuldmaatregelen. Bij overeenstemming in de Eurogroep is een formeel besluit t.a.v. de schuldmaatregelen bevestigd bij de Europese Financiële Stabiliteitsfaciliteit (EFSF) en de *Eurogroup Working Group* (EWG). Het negende rapport onder verscherpt toezicht zal naar verwachting in maart 2021 worden gepubliceerd. Hierin zal opnieuw worden gekeken naar de voortgang op de hervormingen.

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/2021_dbp_el_en.pdf.

⁵ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1704

Beoordeling ontwerpbegrotingen en de budgettaire situatie van de eurozone als geheel

Document: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/stability-and-growth-pact/annual-draft-budgetary-plans-dbps-euro-area-countries/draft-budgetary-plans-2021_en

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal zoals gebruikelijk spreken over de ontwerpbegrotingen die de eurolanden medio oktober hebben ingediend bij de Europese Commissie en de opinies van de Europese Commissie over deze ontwerpbegrotingen. Dit is het achtste jaar dat Eurozonelidstaten een concept-ontwerpbegroting indienen.⁶ Naast een bespreking van de begrotingen van de individuele lidstaten zal ook worden gesproken over de budgettaire situatie in de eurozone als geheel.

De opinies van de Europese Commissie ten aanzien van de ontwerpbegrotingen zijn gepubliceerd op 18 november 2021. De beoordeling van de ontwerpbegrotingen heeft dit jaar als gevolg van de COVID-19-crisis een ander karakter dan in voorgaande jaren. De beoordeling is verankerd in de landspecifieke aanbevelingen t.a.v. het begrotingsbeleid (vastgesteld in juli), die dit jaar alleen kwalitatief van aard waren en geen numerieke doelstellingen bevatten (in lijn met de activatie van de algemene ontsnappingsclausule). Om deze reden heeft er alleen een kwalitatieve beoordeling van de ontwerpbegrotingen plaatsgevonden.

De Commissie stelt dat over het algemeen de ontwerpbegrotingen van alle lidstaten voldoen aan de landspecifieke aanbevelingen, in de zin dat ze begrotingsmaatregelen hebben genomen om de schokken van de crisis op te vangen. De Commissie waarschuwt echter dat sommige stimulerende maatregelen in Frankrijk, Italië, Litouwen en Slowakije niet tijdelijk zijn of niet structureel worden gedekt door compenserende maatregelen. Daarnaast worden België, Frankrijk, Griekenland, Italië, Portugal en Spanje aangespoord, gezien hun hoge schuldquota voor de pandemie, om bij het nemen van stimulerende maatregelen te waken voor hun schuldhoudbaarheid op de middellange termijn. De Commissie concludeert verder dat gezien de grote onzekerheid veroorzaakt door de crisis en de uitzonderlijke macro-economische en budgettaire impact hiervan, een besluit over het openen van buitensporigtekortprocedures niet gerechtvaardigd is. Volgens de Commissie zal het begrotingsbeleid ook in 2021 het economisch herstel moeten blijven stimuleren. De Commissie geeft aan in het voorjaar van 2021 de situatie opnieuw te zullen beoordelen en de toepassing van de algemene ontsnappingsclausule te zullen evalueren.

Nederland onderschrijft de uitzonderlijke situatie vanwege de huidige crisis en erkent de noodzaak voor de genomen maatregelen in reactie hierop. Nederland is het eens met de conclusie van de Commissie dat het begrotingsbeleid in 2021 het economisch herstel moet blijven stimuleren maar dat stimulerende maatregelen wel tijdelijk moeten zijn. Nederland deelt de mening van de Commissie dat de schuldhoudbaarheid op de middellange termijn in acht moet worden genomen. Daarnaast verwelkomt Nederland de beoordeling van de toepassing van de algemene ontsnappingsclausule in de lente van 2021.

Inclusieve samenstelling

Stand van zaken EDIS

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal in inclusieve samenstelling stilstaan bij de voortgang met betrekking tot het Europees depositoverzekeringstelsel (EDIS). In de routekaart ter voltooiing van de bankenunie van 2016 is afgesproken dat de Raad de werkzaamheden met betrekking tot een EDIS op technisch

⁶ Deze verplichting vloeit voort uit verordening 473/2013.

niveau voorzet. De afgelopen jaren hebben hierover technische besprekingen gelopen, maar voorsnog met weinig concreet resultaat. De onderhandelingen op politiek niveau gaan pas van start zodra voldoende vooruitgang is geboekt met de maatregelen inzake risicoreductie. Tussen lidstaten is onenigheid over deze afruil tussen verdere risicoreductie en risicodeling. Ook het afgelopen halfjaar is er relatief weinig voortgang bereikt. Op technisch niveau is een hybride model van EDIS besproken waarbij risico's in verschillende mate gedeeld kunnen worden.

Nederland blijft van mening dat vóór daadwerkelijke risicodeling via een EDIS plaatsvindt, een goede weging van de risico's op staatsobligaties geregeld moet zijn. Ook moeten banken aantoonbaar gezond zijn door uitvoering van een nieuwe *Asset Quality Review* (AQR). Op basis hiervan kan de toezichthouder een oordeel vellen over de gezondheid van individuele banken. Tot slot is mede op aandringen van Nederland in de werkgroep gesproken over de weging van de risico's op staatsobligaties en de uitwerking hiervan op bankbalansen. Lidstaten verschillen van mening over nut en noodzaak van een weging op staatsobligaties. Waar sommige lidstaten verdere analyses op dit onderwerp ondersteunen, zijn andere lidstaten van mening dat de gevolgen van COVID-19 eerst verder afgewacht dienen te worden. De komende tijd zal de Commissie samen met toezichthouders hierop verdere analyses uitvoeren.

ESM-verdrag, vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang en risicoreductierapport

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Mogelijk politiek akkoord

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal spreken over het ESM-verdrag en over vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang voor het gemeenschappelijk resolutiefonds (SRF) per 2022. In december 2018 heeft de Eurogroep afspraken gemaakt over de voorwaarden voor het onderbrengen van de gemeenschappelijke achtervang bij het ESM en de hervorming van het ESM middels aanpassingen in het ESM-verdrag. De afspraken over de achtervang zijn destijds vastgelegd in een *terms of reference*.⁷ Onderdeel van deze afspraken was dat de gemeenschappelijke achtervang vervroegd kan worden ingevoerd, op voorwaarde van voldoende gerealiseerde risicoreductie. Ook is toen afgesproken dat eventuele vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang gepaard zou kunnen gaan met wijzigingen in de intergouvernementele overeenkomst betreffende de overdracht en mutualisatie van de bijdragen aan het gemeenschappelijk ontwikkelingsfonds (IGA). Een jaar later, in december 2019, heeft de Eurogroep vervolgens besloten dat besluitvorming over vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang in het vierde kwartaal van 2020 zal plaatsvinden.

ESM-verdrag

Bij agendering van de wijzigingsovereenkomst voor het ESM-verdrag in de Eurogroep van maart 2020 was Nederland bereid om met de overeenkomst in te stemmen en ratificatie ervan te starten. Italië heeft destijds laten weten nog geen parlementaire goedkeuring te hebben voor het tekenen van deze overeenkomst. Er is toen afgesproken hierover op een ander moment verder te praten. Nederland is nog steeds bereid om met de wijzigingsovereenkomst voor het ESM-verdrag in te stemmen.

In mijn brief van 13 oktober jl. aangaande *stand van zaken wijzigingsovereenkomst ESM-verdrag, gemeenschappelijke achtervang en single-limb CAC's*⁸ heb ik benadrukt dat het hervormingspakket van modernisering van het ESM en introductie van de gemeenschappelijke achtervang zeer belangrijk is voor de toekomstige stabiliteit van de Europese en Monetaire Unie (EMU). Diverse onderdelen van de wijzigingsovereenkomst van het ESM-verdrag zijn belangrijk voor het optimaal functioneren van het noodfonds. Het betreft het vergroten van de effectiviteit van ESM-instrumenten voor preventieve financiële bijstand, het vergroten van de rol van het ESM bij de

⁷ https://www.consilium.europa.eu/media/37268/tor-backstop_041218_final_clean.pdf.

⁸ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1722

totstandkoming en uitvoering van steunprogramma's en de versterking van het raamwerk voor het waarborgen van een houdbare overheidsschuld, waaronder de introductie per 1 januari 2022 van *single limb CAC's* in staatsobligaties.

Daarnaast is wijziging van het ESM-verdrag noodzakelijk om de gemeenschappelijke achtervang bij het ESM onder te brengen. Zonder goedkeuring van het gewijzigde ESM-verdrag kan de achtervang niet geactiveerd worden en kan het ESM geen leningen aan de gemeenschappelijke afwikkelingsraad (SRB) verschaffen. De gemeenschappelijke achtervang is een belangrijke bouwsteen voor de bankenunie, die in de nasleep van de financiële crisis opgezet is om de private sector te laten opdraaien voor falende banken in plaats van overheden. De achtervang is nodig voor de slagkracht en daarmee de geloofwaardigheid van het resolutieraamwerk. Daarnaast draagt de gemeenschappelijke achtervang bij aan het doorbreken van de vervlechting tussen banken en nationale overheden. Voor meer informatie over het resolutieraamwerk en de ingebouwde waarborgen om belastingbetalers te ontzien bij falende banken, verwijs ik u graag naar mijn jaarlijkse brief over risico's in de Europese bankensector en het verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 3 en 4 november 2020.⁹

Als alle landen komende Eurogroep akkoord kunnen gaan met het tekenen van de wijzigingsovereenkomst van het ESM-verdrag zal een datum worden vastgesteld voor het tekenen.

Vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang

Als onderdeel van genoemde *Terms of Reference* over de gemeenschappelijke achtervang is nader uitgewerkt dat de gemeenschappelijke achtervang vervroegd ingevoerd wordt op voorwaarde dat er in de afgelopen jaren voldoende risicoreductie heeft plaatsgevonden.¹⁰ Besluitvorming over vervroegde invoering wordt daarbij gevoed door een beoordeling van de Europese instellingen (ECB, SRB en CIE) over doelstellingen t.a.v. de gerealiseerde reductie van NPL's en de opbouw van bail-inbare buffers (MREL). In de *Terms of Reference* is afgesproken de beoordeling van de instellingen te laten plaatsvinden tegen het streven van 5% bruto NPL's en 2,5% netto NPLs (bruto NPL's gecorrigeerd voor de opbouw van voorzieningen), alsook de mate van progressie naar deze streefcijfers. Daarnaast is afgesproken de gerealiseerde opbouw van MREL af te zetten tegen de doelstellingen in 2024 en de tussentijdse doelstellingen in 2022.

Er is in december 2018 ook afgesproken dat bij een positieve beslissing over het vervroegd invoeren van de gemeenschappelijke achtervang alle banken toegang krijgen tot de gemeenschappelijke achtervang. Het uitsluiten van banken van de gemeenschappelijke achtervang zou naar de financiële markten een negatief zelfversterkend signaal afgeven voor deze banken. In de *Terms of Reference* is afgesproken dat als banken de bovengenoemde kwantitatieve doelen niet bereikt hebben, lidstaten specifieke corrigerende maatregelen zullen nemen, waaronder hervormingen op het gebied van insolventie en crediteurenbeleid, om de doelen alsnog in kort tijdsbestek te halen. Er is daarbij ook afgesproken dat toezichthouders ten aanzien van NPL's individuele strategieën zullen formuleren voor de relevante banken.

Recent heb ik het rapport van de instellingen onder embargo ontvangen. Het rapport laat zien dat er op het gebied van de NPL en MREL over de breedte van de Europese bankensector aanzienlijke risicoreductie heeft plaatsgevonden. Sinds 2014 is het percentage NPLs in de Europese bankensector sterk afgenomen. Het rapport toont dat het grootste deel van de Europese banken en landen de doelstellingen van 5% bruto en 2,5% netto NPLs ruimschoots heeft gehaald. Met name banken met veel NPL's hebben in de afgelopen jaren forse dalingen laten zien, mede dankzij de inspanningen van lidstaten en toezichthouders. Ondanks deze bereikte risicoreductie zijn de niveaus van NPL's en MREL bij bepaalde banken, met name in Griekenland en Cyprus, nog altijd zeer hoog. Een nadere appreciatie van het rapport heb ik opgenomen in de aan de Tweede Kamer

⁹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1727

¹⁰ Voor een gedetailleerde omschrijving van het in Europa overeengekomen proces van het (eventueel vervroegd) instellen van de achtervang en het gebruik van de achtervang na ratificatie van de wijzigingsovereenkomst van het ESM verwijs ik naar mijn brief van 1 februari 2019 aangaande afspraken over de gemeenschappelijke achtervang. Kamerstuk 21 501-07, nr. 1568

verzonden jaarlijkse brief over risico's in de Europese bankensector, om met de Tweede Kamer de bereikte risicoreductie in zo groot mogelijke volledigheid te kunnen bespreken tijdens het AO Eurogroep en Ecofinraad, indachtig de motie Omtzigt¹¹. Om de Tweede Kamer tijdig en volledig te informeren heb ik het rapport van de instellingen vertrouwelijk ter inzage aan de Tweede Kamer gestuurd. Deze vertrouwelijkheid geldt tot het moment van openbaarmaking van het rapport na afloop van de Eurogroep.

Dat betekent dat er maatregelen nodig zijn om de resterende risico's te mitigeren. Met inachtneming van de afspraken in de *Terms of reference* zal het kabinet toezeggingen tot maatregelen vragen van de relevante lidstaten, met als doel verdere risicoreductie te realiseren. Aan toezichthouders, die onafhankelijk zijn, zal worden gevraagd hun activiteiten met als doel verdere risicoreductie te realiseren expliciet te bevestigen. Het kabinet is alleen bereid om in te stemmen met vervroegde invoering bij voldoende comfort dat er corrigerende maatregelen genomen worden die aanvullende risicoreductie zullen bewerkstellingen.

Intergouvernementele overeenkomst (IGA)

Tot slot zal een positief besluit over vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang gepaard gaan met wijzigingen van de intergouvernementele overeenkomst betreffende de overdracht en mutualisatie van de bijdragen aan het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds (IGA).

Deze wijzigingen in de IGA maken de gemeenschappelijke terugbetaling van een lening uit de achtervang door alle banken in de bankenunie mogelijk. Dit stelt de effectiviteit van de gemeenschappelijke achtervang zeker in geval van vervroegde invoering. In de Eurogroep van december 2019 is over de beoogde wijzigingen in de IGA een akkoord op hoofdlijnen bereikt. Voor een inhoudelijke toelichting op deze hoofdlijnen dit akkoord verwijs ik u naar het verslag van de Eurogroep van december.¹²

Na dit akkoord zijn deze wijzigingen uitgewerkt in een formele overeenkomst tot wijziging van de IGA. Net als ten aanzien van de wijzigingsovereenkomst voor het ESM is in maart 2020 besloten de besluitvorming tot ratificatie op een later moment te hervatten.

Nederland kan zich vinden in de manier waarop de IGA is uitgewerkt. In de Eurogroep van maart was Nederland bereid om reeds vooruitlopend op besluitvorming over mogelijke vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang te starten met de ratificatie van de wijzigingen in de IGA¹³. Deze wijzigingen hebben alleen effect bij vervroegde invoering van de achtervang, nadat de Raad van gouverneurs van het ESM daar unaniem over heeft besloten (wat dus verondersteld dat het ESM verdrag geratificeerd is). Daardoor wordt middels de ratificatie van de IGA niet vooruitgelopen op het formele besluit over vervroegde invoering. Nederland is daarom nog steeds bereid met de wijzigingsovereenkomst voor de IGA in te stemmen. Als dat voor alle landen geldt zal een datum worden vastgesteld voor het tekenen ervan, naar verwachting gelijktijdig met het tekenen van het ESM-verdrag.

Vorbereitung Eurotop

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

En marge van de Europese Raad van 10 en 11 december 2020 zal een Eurotop worden gehouden. De Eurotop heeft in december 2019 de voortgang verwelkomd die is bereikt op het gebied van versterking van de Economische en Monetaire Unie (EMU) en daarbij de Eurogroep verzocht om daar in inclusieve samenstelling aan te blijven doorwerken.¹⁴ Deze keer zal de Eurotop stilstaan bij

¹¹ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1347

¹² Kamerstuk 21 501-07, nr. 1646

¹³ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1658

¹⁴ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1508

de ontwikkelingen ten aanzien van de bankenunie en de kapitaalmarktunie. De laatste stand van zaken en de Nederlandse inzet wat betreft deze onderwerpen zijn in deze geannoteerde agenda opgenomen bij 'Stand van zaken EDIS', 'ESM-verdrag, vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang en risicoreductierapport', 'Statusupdate over het versterken van de bankenunie' en 'Raadsconclusies over het nieuwe actieplan kapitaalmarktunie van de Europese Commissie'.

Ecofinraad

Uitwisselingsplicht voor digitale platformen – DAC7

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: (gedachtewisseling ten behoeve van) besluitvorming – aanname richtlijn

Besluitvormingsprocedure: Unanimiteit

Toelichting:

Tijdens de Ecofinraad van 1 december zal de zesde wijziging van de Administratieve samenwerkingsrichtlijn¹⁵ (DAC7) besproken worden op het gebied van belastingen (ook wel bekend onder de afkorting "DAC"¹⁶) die ziet op het uitwisselen van fiscale informatie tussen de EU-lidstaten. De rechtsbasis zijn artikelen 113 en 115 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU). De besluitvorming in de Ecofinraad is met unanimiteit en het Europees Parlement dient te worden geraadpleegd. Het aannemen van de richtlijn zal na de bespreking de Ecofinraad worden goedgekeurd middels een schriftelijke procedure.¹⁷

Inhoudelijk ziet dit richtlijnvoorstel op het verplichten van digitale platformen om fiscale informatie over hun gebruikers (denk hierbij aan verhuurders, platformwerkers, verkopers van goederen) te verstrekken, en de uitwisseling van deze gegevens tussen de belastingautoriteiten van de EU-lidstaten. Het betreft informatie over de inkomsten die door aanbieders op het platform worden gerealiseerd met de verhuur van onroerende goederen en vervoersmiddelen en de verkoop van goederen en diensten. Hierbij is er een gebalanceerde uitkomst gerealiseerd op zowel het gebied van de reikwijdte van de informatieplicht als een voor de Belastingdienst werkbare implementatietermijn.

Verder worden in dit richtlijnvoorstel enige wijzigingen voorgesteld ter verbetering van de werking van de bestaande artikelen in de Administratieve Samenwerkingsrichtlijn. Een belangrijk punt betreft een noodstop in het geval van een "data inbreuk" in een andere lidstaat: met het oog op de bescherming van persoonsgegevens van belastingplichtigen, zoals gewaarborgd in de algemene verordening gegevensbescherming,¹⁸ kunnen lidstaten de Commissie verzoeken om de uitwisseling van inlichtingen met een lidstaat waarin die gegevens niet langer goed zijn beschermd op te schorten. Verder is het voorstel om het buitenlandse *Tax Identification Number* (TIN) verplicht voor bepaalde inkomenscategorieën mee te versturen, omgezet naar een voor Nederland werkbare en pragmatische oplossing.

Nederland kan akkoord gaan met het voorliggende DAC7-voorstel. Zo draagt het voorstel ertoe bij dat belastingdiensten hun handhavingsmogelijkheden kunnen versterken op het gebied van belastingheffing op inkomsten verkregen uit digitale platformen. Het is nu mogelijk dat een deel van de gebruikers van deze digitale platformen de verworven inkomsten niet, onjuist en/of onvolledig aangeeft bij de belastingdienst. Dit levert een risico op van uitholling van het bestaande systeem van inkomensheffing. De uitwisseling van informatie zorgt ervoor dat de lidstaten wel

¹⁵ Richtlijn 2011/16/EU van de Raad van 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van Richtlijn 77/799/EEG (PB L 64 van 11.3.2011, blz. 1).

¹⁶ De afkorting van de Engelse benaming: Directive on Administrative Cooperation in the field of taxation.

¹⁷ Vanwege het niet kunnen plaatsvinden van fysieke Raden door de beperkende maatregelen ten gevolge van COVID-19, is de schriftelijke procedure momenteel de enige manier om als Raad besluiten te nemen. Er kunnen geen formele besluiten in videoconferenties worden genomen, aangezien zij informeel van aard zijn.

¹⁸ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

kennis krijgen van deze verworven inkomsten. Verder hebben de wijzigingen ten aanzien van de werking van de bestaande richtlijn een toegevoegde waarde. Ten slotte wordt er een voor de uitvoering werkbaar implementatietermijn voorgesteld.

Statusupdate over het versterken van de bankenunie

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

In de Raad wordt gesproken over het versterken van de bankenunie door een hoogambtelijke werkgroep (een *High Level Working Group*; HLWG). Deze werkgroep richt zich op een aantal terreinen, waaronder het versterken van het crisisraamwerk, het bevorderen van grensoverschrijdende integratie en het terugdringen van de verwevenheid tussen bank en overheid. De Ecofinraad zal een update krijgen van het Duitse voorzitterschap over de voortgang van de ambtelijke werkgroep waar de technische uitwerking op deze dossiers is belegd. Dit halfjaar is in de werkgroep met name gesproken over technische verbeteringen aan het crisismanagementraamwerk, het bevorderen van verdere marktintegratie, voortgang ten aanzien van een Europees depositoverzekeringssysteem (EDIS) en de weging van staatsobligaties.

Crisismanagementraamwerk

Sinds de inrichting van het resolutieraamwerk is nog beperkt gebruik gemaakt van dit raamwerk. De werkgroep heeft besproken waardoor dit komt en welke oplossingen hiervoor denkbaar zijn. Zo werd onder andere gesproken over hoe nationale faillissementsregimes beter kunnen aansluiten op het resolutieraamwerk om transparantie en duidelijkheid te vergroten, alsmede juridische problemen bij toepassing van bail-in vooraf te voorkomen. Nederland vindt het van belang discrepanties weg te nemen indien deze de keuze voor resolutie in de weg staan. Daarnaast werd de toepasbaarheid van het huidige crisismanagementraamwerk op de categorie kleine en middelgrote banken behandeld. Voor dergelijke banken is het soms ingewikkeld om aan de strenge vereisten van het resolutieraamwerk te voldoen. In de werkgroep is gesproken over hoe het resolutieraamwerk beter werkbaar kan worden gemaakt voor dit type banken. Sommige lidstaten achten de binaire keuze voor faillissement of resolutie namelijk te rigoreus en ontoepasbaar voor kleine en middelgrote banken. Daarbij zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan het beter faciliteren van de overdracht van deposito's in faillissement. Voor Nederland is vooral van belang dat resolutie beter werkbaar wordt, en meer falende banken in resolutie worden gebracht, met bijbehorende strenge private lastendeling. Daarbij dient ook nadrukkelijk naar het aanscherpen van de staatssteunregels te worden gekeken. De Europese Commissie gaat het crisisraamwerk in de komende maanden integraal evalueren.¹⁹

Bevorderen van verdere marktintegratie

In het kader van verdere marktintegratie werd in de werkgroep gesproken over hoe om te gaan met grensoverschrijdende bankengroepen. Hierover zijn lidstaten verdeeld. Verdere marktintegratie kan bijdragen aan de efficiëntie van de Europese bankensector. Tegelijkertijd dient goed oog te zijn voor de financiële stabiliteit. Sommige lidstaten zijn van mening dat de grensoverschrijdende kapitaalstromen worden gehinderd door de inrichting van prudentiële vereisten. Andere lidstaten benadrukken juist het belang van voldoende kapitaal en liquiditeit op alle niveaus van de bank. Voor Nederland is van belang dat eventuele stappen ten aanzien van verdere integratie niet ten koste mogen gaan van de financiële stabiliteit. Voor dat laatste is van belang dat banken te allen tijde voldoende gekapitaliseerd zijn.

EDIS

Ten aanzien van een EDIS is relatief weinig voortgang bereikt. Op technisch niveau is een hybride model van EDIS besproken waarbij risico's in verschillende mate gedeeld kunnen worden. Nederland blijft van mening dat vóór daadwerkelijke risicodeling via een EDIS plaatsvindt, een

¹⁹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12732-Banking-Union-Review-of-the-bank-crisis-management-and-deposit-insurance-framework-BRRD-review->.

goede weging van de risico's op staatsobligaties geregeld moet zijn. Ook moeten banken aantoonbaar gezond zijn door uitvoering van een nieuwe *Asset Quality Review* (AQR). Op basis hiervan kan de toezichthouder een oordeel vellen over de gezondheid van individuele banken. Tot slot is mede op aandringen van Nederland in de werkgroep gesproken over de weging van de risico's op staatsobligaties en de toepassing hiervan op regelgeving. Lidstaten verschillen van mening over nut en noodzaak van een weging op staatsobligaties. Waar sommige lidstaten verdere analyses op dit onderwerp ondersteunen, zijn andere lidstaten van mening dat de gevolgen van COVID-19 eerst verder afgewacht dienen te worden. De komende tijd zal de Commissie samen met toezichthouders verdere analyses uitvoeren over de haalbaarheid van een weging van staatsobligaties.

Stand van zaken financiële diensten dossiers, waaronder het kapitaalmarkten herstellepakket, de herziening van de verordening financiële benchmarks en het pakket voor digitaal geldwezen

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Raad zal door het voorzitterschap geïnformeerd worden over de voortgang van een viertal lopende wetgevende initiatieven.

Kapitaalmarkten herstellepakket

Eind juli heeft de Europese Commissie een pakket met vier voorstellen gepresenteerd ten behoeve van een spoedig herstel van de reële economie na de COVID-19-pandemie. Het betreft voorstellen voor de wijziging van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (MiFID II) en de prospectus-, securitisatie- en kapitaalvereisten-verordeningen. De Commissie stelt maatregelen voor die zijn gericht op het stimuleren van de economie door het faciliteren van private investeringen, waarmee snelle herkapitalisatie van bedrijven mogelijk wordt gemaakt. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het verminderen van de nalevingskosten voor beleggingsondernemingen door bepaalde (informatie)verplichtingen in MiFID II bij de verlening van beleggingsdiensten aan met name professionele beleggers te schrappen of te wijzigen. Tevens stelt de Commissie een nieuw, tijdelijk type verkorte "EU-herstelprospectus" voor om secundaire uitgifte van aandelen te bevorderen. Daarnaast wordt met aanpassingen aan het securitisatie- en kapitaalvereisten-kader het vermogen van banken om het herstel van de economie te financieren vergroot. Daarvoor wordt het STS-keurmerk verbreed naar synthetische securitisaties en wordt de risicokalibratie van niet-presterende blootstellingen op de balans van banken aangepast.

Het kabinetsstandpunt ten opzichte van deze voorstellen is per brief op 2 oktober jl. met de Kamer gedeeld.²⁰ Binnen de Raad is eind oktober jl. een compromisakkoord bereikt over dit herstellepakket. Dit compromis is op de meeste onderdelen gelijk aan het Commissievoorstel, waarmee het kabinet het in grote lijnen kan steunen.

Het Raadsakkoord op het voorstel tot wijziging van MiFID II wijkt op een belangrijk punt af van de kabinetsinzet. Door een meerderheid van de Raad is, ondanks verzet van enkele lidstaten waaronder Nederland, het voorstel van de Commissie om de in MiFID II opgenomen *product governance* (POG) regels niet langer te laten gelden voor obligaties met een *make-whole clause* uitgebreid naar alle niet-complexe obligaties. Tevens worden producten die uitsluitend worden verkocht aan in aanmerking komende tegenpartijen volledig van de POG-regels uitgezonderd. Het kabinet heeft daarop, in lijn met het standpunt zoals uiteengezet in het BNC-fiche, een statement van Italië gesteund waarin wordt gesteld dat uitzonderingen van de POG-regels die verder gaan dan het Commissievoorstel niet in het compromisakkoord moeten worden opgenomen. Daarmee steunt het kabinet het huidige Raadscompromis niet ten aanzien van de daarin opgenomen wijzigingen van de POG-regels.

²⁰ Kamerstuk 22 112, nr. 2933

Het Raadsakkoord op het voorstel tot de Prospectusverordening past binnen de kabinetsinzet. Het voorstel voor de introductie van het EU-herstelprospectus heeft als doel om de procedure voor uitgevende instellingen tijdelijk te vereenvoudigen zodat snel kapitaal kan worden aangetrokken. Ten opzichte van het commissievoorstel is nog een extra lidstaattoptie toegevoegd. Voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2020, dienen alle financiële jaarverslagen van uitgevende instellingen opgesteld te worden in één elektronisch rapportageformaat. In de Raadspositie is de mogelijkheid is toegevoegd voor lidstaten om een jaar uitstel te verlenen voor deze verplichting. Ook is in de Raadspositie de mogelijkheid voor instellingen om gebruik te maken van het EU-herstelprospectus gelimiteerd tot alleen aanbiedingen die niet meer dan 90% van het uitstaande kapitaal omvatten. Het kabinet kan beide aanpassingen steunen. Met een limiet wordt voorkomen dat het EU-herstelprospectus kan worden gebruikt voor uitgiftes die tot grote verwatering op de kapitaalstructuur van de instelling kan leiden. En gelet op onder meer de tijdelijkheid van het uitstel en de beperkte gevolgen steunt het kabinet het uitstel voor financiële jaarverslagen in één elektronisch rapportageformaat.

Het Raadsakkoord op het voorstel van de Securitatieverordening en de verordening Kapitaaleisen is in lijn met de kabinetsinzet. Het kabinet is van mening dat de eisen rondom het STS-keurmerk voor synthetische securitisaties voldoende scherp gesteld zijn door ten opzichte van het voorstel van de Commissie onder meer een risicoweging voor *synthetic excess spread* in te voeren waardoor arbitrage kan worden voorkomen en door aanscherpingen door te voeren aan de eisen voor het beheer van het onderpand in securitisatie transacties. Ten aanzien van de aanpassing van de risicoweging van securitisaties van niet-presterende blootstellingen volgt het Raadsakkoord op hoofdlijnen het voorstel van de Commissie. Het kabinet is van mening dat deze aanpassing meer recht doet aan het onderliggende risico van deze securitisaties.

Momenteel wordt binnen het Europees Parlement gewerkt aan zijn onderhandelingspositie over deze voorstellen, waarna de triloog op korte termijn zal beginnen. Het voorzitterschap streeft ernaar het onderhandelingsproces dit jaar nog af te ronden. Ik streef er naar om de beantwoording van het schriftelijke overleg over dit herstellepakket spoedig naar de Kamer te sturen.²¹

Verordening financiële benchmarks

Eind juli is eveneens een voorstel tot wijziging van de verordening financiële benchmarks gepubliceerd, met als doel potentiële risico's als gevolg van de naderende benchmarktransitie te mitigeren. Het voorstel geeft de Europese Commissie de bevoegdheid om bij het verdwijnen van een cruciale benchmark een vervangende benchmark aan te wijzen die automatisch in contracten zonder terugvaloptie doorwerkt om zo grote disruptieve gevolgen te voorkomen. Verder geeft het voorstel de Commissie de bevoegdheid om valutabenchmarks uit derde landen uit te zonderen van de verordening financiële benchmarks om te waarborgen dat deze benchmarks kunnen worden blijven gebruikt door Europese ondernemingen ter afdekking van valutarisico's. De Kamer is bij brief van 18 september jl. geïnformeerd over het voorstel en het kabinetsstandpunt.²²

Inmiddels is er binnen de Raad overeenstemming bereikt over een algemene inzet over het voorstel. Het in de Raad bereikte compromis doet recht aan de kanttekeningen die het kabinet bij het voorstel plaatste, zoals verwoord in eerdergenoemd BNC-fiche. Zo is de reikwijdte van de vervangende benchmark die de Commissie aan kan wijzen bij het verdwijnen van een cruciale benchmark verbreed, zodat er geen aanvullende nationale acties nodig zijn om de vervangende benchmarks door te laten werken in overeenkomsten. Verder zijn de zware en onduidelijke rapportageverplichtingen voor toezichthouders geschrapt en is in plaats daarvan de evaluatiebepaling aangevuld. Tenslotte zijn de procedures verduidelijkt rond het aanwijzen van een vervangende benchmark en het vrijstellen van bepaalde valutabenchmarks. De overeengekomen algemene inzet vormt een goede basis voor de Raad om de onderhandelingen (triloog) met het

²¹ Schriftelijke vragen van de vaste commissie voor Financiën van 16 oktober 2020 over een viertal toegezonden BNC-fiches inzake het Kapitaalmarkten Herstelpakket.

²² Kamerstuk 22 112, nr. 2920

Europees Parlement in te gaan die naar verwachting eind november zullen aanvangen. Het voorzitterschap streeft naar afronding voor het einde van het jaar.

Het pakket voor digitaal geldwezen

Bij het eind september gepresenteerde pakket voor het digitale geldwezen werden ook twee verordeningen gepresenteerd, waarover allebei een BNC-fiche aan de Kamer is verzonden. De eerste, de Digital Operational Resilience Act, ziet toe op digitale weerbaarheid voor de financiële sector.²³ Dit beoogt de verordening te bereiken door financiële instellingen te verplichten maatregelen te nemen die het risico op ICT-incidenten verminderen en (grote) ICT-incidenten te melden. Daarnaast moeten alle instellingen periodiek hun digitale weerbaarheid testen op een basisoniveau en moeten vitale instellingen aanvullend geavanceerde hacktesten doen. Ook moeten contracten met bepaalde digitale derde dienstverleners (bijv. clouddienstverleners) clausules bevatten om risico's te mitigeren en bevat de verordening een Europees toezichtkader voor kritieke (bijv. vanwege marktaandeel) derde dienstverleners.

De tweede verordening, de verordening Markten in Cryptoactiva (MiCA) schept een regelgevend kader voor cryptodienstverleners en uitgevers van crypto's die niet onder de bestaande EU-regelgeving vallen.²⁴ Dit komt ten goede aan de financiële stabiliteit en is daarnaast bedoeld ter bescherming van de consument. Tevens zorgt de verordening voor een gelijk speelveld binnen de Unie. Dit is vooral van belang omdat op dit moment de regelgeving ten aanzien van crypto's sterk verschilt tussen de lidstaten, wat kan leiden tot regelgevingsarbitrage. In de verordening worden voorwaarden gesteld aan het uitgeven van crypto's en het aanbieden van bepaalde diensten met crypto's. Uitgevers van crypto's moeten een *white paper* publiceren dat moet worden genotificeerd bij de toezichthouder. Voor aanbieders van diensten met crypto's worden operationele en prudentiële eisen gesteld. Ook zijn regels opgenomen ter voorkoming van marktmisbruik. Voor zogenaamde *asset-referenced tokens* en *e-money tokens* worden eisen gesteld met betrekking tot onder meer *governance* regels. Voor varianten van deze tokens die vervolgens worden aangemerkt als significant, worden aanvullende eisen gesteld met betrekking tot onder meer kapitaalvereisten, en wordt voorgesteld om deze tokens onder toezicht te brengen van een Europese toezichthoudende autoriteit.

De voorstellen uit het pakket voor digitaal geldwezen staan voor Nederland en voor de Europese Commissie hoog op de agenda omdat deze van belang zijn voor een digitaal weerbaardere financiële sector en een beter gereguleerde crypto-sector. De Raadswerkgroepen over deze twee voorstellen zijn inmiddels in gang gezet en de verwachting is dat in de eerste helft van het komende jaar overeenstemming wordt bereikt. Nederland is voorstander van harmonisatie op het gebied van regelgeving over digitalisering in de financiële sector en een sterk juridisch kader rondom weerbaarheid en consumentenbescherming.

Raadsconclusies over het nieuwe actieplan kapitaalmarktunie van de Europese Commissie

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: (gedachtewisseling ten behoeve van) besluitvorming – aanname
Raadsconclusies

Besluitvormingsprocedure: Consensus

Toelichting:

In de Ecofinraad liggen Raadsconclusies voor ten aanzien van het nieuwe actieplan voor de kapitaalmarktunie dat eind september jl. door de Europese Commissie is gepubliceerd. De Raadsconclusies zullen na de Ecofinraad worden goedgekeurd middels een schriftelijke procedure.²⁵

²³ Kamerstuk 22 112, nr. 2951

²⁴ Kamerstuk 22 112, nr. 2937

²⁵ Vanwege het niet kunnen plaatsvinden van fysieke Raden door de beperkende maatregelen ten gevolge van COVID-19, is de schriftelijke procedure momenteel de enige manier om als Raad besluiten te nemen. Er kunnen geen formele besluiten in videoconferenties worden genomen, aangezien zij informeel van aard zijn. Coreper kan, gelet op de uitzonderlijke omstandigheden die COVID-19 meebrengt, per geval besluiten om de schriftelijke procedure te gebruiken voor de vaststelling van Raadsconclusies door de Raad.

De conclusies zijn een vervolg op de Raadsconclusies van december 2019 waarin de Europese Commissie wordt opgeroepen om een nieuwe *roadmap* te ontwikkelen en nieuwe voorstellen te doen ter verdere verdieping van het kapitaalmarktunie.²⁶ Met het nieuwe actieplan geeft de Commissie hier gehoor aan. De acties worden de komende jaren verder uitgewerkt, waarna mogelijk wetgevende voorstellen zullen worden gepubliceerd door de Commissie.

In de voorliggende conclusies benadrukt de Raad nogmaals het belang van de verdieping van de kapitaalmarktunie. Daarbij wordt specifiek ingegaan op het belang van de ontwikkeling van nationale kapitaalmarkten en financiële ecosystemen. Ook wordt door de Raad benadrukt dat in het licht van de COVID-19-pandemie een sterke kapitaalmarktunie kan bijdragen aan het spoedige herstel van de Europese economie. Tot slot worden in de conclusies per doelstelling de acties uit het Actieplan gerangschikt naar mate van prioriteit om zodoende de inzet van de Commissie richting te geven.

Nederland hecht groot belang aan verdere verdieping van de kapitaalmarktunie en het behouden van het momentum dat – mede door het initiatief van Frankrijk, Duitsland en Nederland voor de werkgroep NextCMU – is gecreëerd.²⁷ De inzet van het kabinet is erop gericht dat haar aandachtsgebieden ten aanzien van de verdieping van de kapitaalmarktunie duidelijk naar voren komen in de Raadsconclusies; dat is thans het geval. Deze aandachtsgebieden zijn: 1) het stimuleren van grensoverschrijdende financiering; 2) het verbeteren van de toegang tot kapitaalmarkten voor (met name mkb-) ondernemers; en 3) het stimuleren van langetermijnsparen en –investeren. Daarbij acht Nederland effectieve consumenten- en beleggersbescherming van groot belang. Bij verdere verdieping van de kapitaalmarktunie dient tevens rekening gehouden te worden met verduurzaming en digitalisering.²⁸ Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met de voorliggende Raadsconclusies.

Veel lidstaten hebben tijdens de Ecofinraad van 6 oktober jl. aangegeven het nieuwe actieplan te verwelkomen. Het voorzitterschap bestempelt dit onderwerp als een van zijn prioriteiten.²⁹ Het Europees Parlement acht verdere versterking van de kapitaalmarktunie eveneens van belang en heeft recent de Europese Commissie en lidstaten opgeroepen verdere stappen hiertoe te zetten.³⁰

Europees Semester: Herfstpakket

Document: Het volledige Herfstpakket, gepubliceerd door de Commissie op 18 november 2020 is te vinden onder deze link:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2105

Het voorstel voor de aanbeveling voor de eurozone is te vinden op:

https://ec.europa.eu/info/files/2021-euro-area-recommendation_en

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Europese Commissie heeft op 18 november 2020 verscheidende documenten gepubliceerd als onderdeel van het zogenoemde Herfstpakket: het jaarlijkse rapport over het waarschuwingsmechanisme (*Alert Mechanism Report*) in het kader van de macro-economische onevenwichtigheidsprocedure (MEOP) en het voorstel voor de aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone. Daarnaast heeft de Commissie een stuk opgesteld over het behalen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (*Sustainable Development Goals*, SDG's) en de integratie daarvan in onder andere het Europees Semester. De jaarlijkse analyse van groeiprioriteiten van de Europese Unie voor 2020 (*Annual Sustainable*

²⁶ Conclusies van de Raad over de verdieping van de kapitaalmarktunie (5 december 2019) – 14815/19.

²⁷ Kamerstuk 22 112, nr. 2798

²⁸ Kamerstuk 22 112, nr. 2953

²⁹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1721

³⁰ European Parliament report on 'Further development of the Capital Markets Union (CMU): improving access to capital market finance, in particular by SMEs, and further enabling retail investor participation', 2020/2036(INI).

Growth Strategy), ook onderdeel van het herfstpakket, is op 17 september jl. uitgebracht. Hierover bent u op 26 oktober jl. geïnformeerd³¹. De rechtsbasis is artikel 121 en 136 VWEU.

De Ecofinraad neemt conclusies over het *Alert Mechanism Report* (AMR) waarschijnlijk aan in januari. De eurozoneaanbevelingen zal de Eurogroep, na deze presentatie van de Commissie, in december of januari uitgebreider bespreken. De Europese Raad bekrachtigt daarna de (aangepaste) aanbeveling, waarna de Ecofinraad deze formeel aanneemt.

In het AMR worden aan de hand van een scorebord met indicatoren mogelijke macro-economische onevenwichtigheden opgespoord en bepaald welke lidstaten onderworpen worden aan nader onderzoek. Deze onderzoeken moeten uitwijzen of en in welke mate de betreffende lidstaten te kampen hebben met macro-economische onevenwichtigheden en in hoeverre deze een risico vormen voor de lidstaten zelf, de Economische en Monetaire Unie, of de Europese Unie als geheel.

De Commissie is voornemens om dit jaar in 12 lidstaten de ontwikkeling van onevenwichtigheden nader te onderzoeken. Dit zijn Kroatië, Cyprus, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Portugal, Roemenië, Spanje, Zweden en Nederland. Dit zijn dezelfde landen als vorig jaar m.u.v. Bulgarije. Hiervan zijn er in Cyprus, Griekenland en Italië ernstige onevenwichtigheden geconstateerd. De resultaten van de diepteonderzoeken worden in het voorjaar van 2021 verwacht. Hiernaast signaleert de AMR potentieel hoge risico's in enkele lidstaten ten gevolge van de COVID-19-uitbraak (voornamelijk door de toename in private en publieke schuld), zonder dat er afzonderlijke diepteonderzoeken nodig zijn in deze lidstaten.

Dit jaar is de MEOP, net als veel andere Semesteronderdelen, aangepast naar aanleiding van de *Recovery and Resilience Facility* (RRF). Het monitoren van beleidsreacties op bestaande onevenwichtigheden zal niet deze herfst plaatsvinden zoals in eerdere jaren, maar binnen de context van de RRF op het moment dat plannen van lidstaten worden beoordeeld. Dit wordt in het voorjaar van 2021 verwacht, gezamenlijk met een beoordeling van de Stabiliteits- en Convergenceprogramma's van lidstaten. Hierbij zal aandacht uitgaan naar de ontwikkeling van reeds geïdentificeerde, alsook de opkomst van nieuwe onevenwichtigheden. Nederland zal het belang van het aanpakken van onevenwichtigheden blijven benadrukken.

De Commissie zet uiteen op welke wijze de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (*Sustainable Development Goals*, SDG's) verder geïntegreerd zullen worden in onder andere het Semester en onderstreept daarbij haar inzet om de SDG's te behalen. Daarbij stelt de Commissie dat de RRF, waarbinnen klimaat een belangrijke doelstelling is, hieraan zal bijdragen. Het kabinet heeft zich gecommitteerd aan de SDG's en streeft ernaar alle zeventien doelen in 2030 te behalen. Wat betreft de integratie van de SDG's in het Semester vindt het kabinet het van belang dat de focus van het Semester als coördinatie-instrument voor economisch en arbeidsmarktbeleid behouden blijft.

De Commissie doet dit jaar een voorstel voor aanbevelingen voor het economisch beleid van de eurozone op het gebied van (1) expansief begrotingsbeleid in 2021 om het herstel na de crisis te accommoderen, 2) het verder verbeteren van convergentie, weerbaarheid en duurzame en inclusieve groei, 3) het versterken van nationale institutionele raamwerken, 4) het verzekeren van macro-financiële stabiliteit en 5) het vervolmaken van de Economische en Monetaire Unie (EMU) en de internationale rol van de euro.

Het kabinet erkent de noodzaak van discretionaire maatregelen om het herstel na de crisis te bewerkstelligen, en onderschrijft de notie van de Commissie dat deze maatregelen tijdelijk en gericht moeten zijn. Hierbij moet de houdbaarheid op middellange termijn behouden blijven en kan de kwaliteit van overheidsfinanciën worden verbeterd om het aandeel publieke investeringen te laten toenemen. Daarnaast steunt het kabinet de aanbevelingen om duurzame en inclusieve economische groei en weerbaarheid te bevorderen. Voor het kabinet is van belang dat de

³¹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1723

aanbevelingen voor de eurozone in lijn zijn met eerder gemaakte afspraken over bijvoorbeeld het versterken van de EMU en het voltooiën van de bankenunie. De Kamer zal binnenkort een brief ontvangen met een kabinetsappreciatie van het volledige herfstpakket, inclusief de eurozone-aanbevelingen.

Terugkoppeling buitengewone G20-bijeenkomst op 13 november 2020

Document: G20-verklaring:

https://g20.org/en/media/Documents/English_Extraordinary%20G20%20FMCBG%20Statement_November%2013.pdf

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

Het Voorzitterschap en de Europese Commissie zullen een terugkoppeling geven van de buitengewone G20-bijeenkomst voor Ministers van Financiën en Centrale Bank Gouverneurs die vanwege de COVID-19-crisis virtueel plaatsvond op 13 november jl. Deze bijeenkomst was georganiseerd om de laatste details te bespreken van het *Common Framework for Debt Resolution*, dat na bespreking in de Club van Parijs in oktober is aangekondigd tijdens de G20-bijeenkomst en marge van de IMF- en Wereldbank-jaarvergadering. Nederland verwelkomt het *Common Framework for Debt Resolution*.

Het *Common Framework for Debt Resolution* is een raamwerk voor schuldenherstructurerings dat de belangrijkste principes van de Club van Parijs-aanpak overneemt. Het raamwerk kent drie elementen: (i) een beschrijving van hoe een schuldenbehandeling wordt aangevraagd, welke schulden in aanmerking komen voor herstructurering, en welke informatie en analyse daarbij nodig is; (ii) de afspraak dat alle officiële bilaterale crediteuren meedoen aan een herstructurering en deze gezamenlijk onderhandelen; en (iii) de verplichting dat debiteuren die gebruik maken van dit *Common Framework* een gelijkwaardige behandeling afspreken met alle crediteuren (officieel en privaats), de zogenaamde *comparability of treatment*. De bedoeling is dat deze elementen brede en gelijkwaardige deelname aan herstructurerings bevordert.

Raadsconclusies over internationale schuldverlichting

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: (gedachtewisseling ten behoeve van) besluitvorming – aanname Raadsconclusies

Besluitvormingsprocedure: Consensus

Toelichting:

In de Ecofinraad liggen Raadsconclusies voor ten aanzien van internationale schuldverlichting, met name in Afrika. De Raadsconclusies zullen na de Ecofinraad worden goedgekeurd middels een schriftelijke procedure.³² De conclusies verwelkomen de stappen die in G20 en Club van Parijs verband zijn genomen, waaronder de verlenging van het *Debt Service Suspension Initiative* (DSSI), een schuldendienstmoratorium voor lage-inkomenslanden, en de onderschrijving van het *Common Framework for Debt Resolution*, een raamwerk van de G20 dat op basis van de principes van de Club van Parijs-aanpak de benodigde herstructurerings op een meer gestructureerde wijze organiseert. De conclusies doen een oproep tot brede deelname aan deze programma's.

Internationale belastingheffing

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

³² Vanwege het niet kunnen plaatsvinden van fysieke Raden door de beperkende maatregelen ten gevolge van COVID-19, is de schriftelijke procedure momenteel de enige manier om als Raad besluiten te nemen. Er kunnen geen formele besluiten in videoconferenties worden genomen, aangezien zij informeel van aard zijn. Coreper kan, gelet op de uitzonderlijke omstandigheden die COVID-19 meebrengt, per geval besluiten om de schriftelijke procedure te gebruiken voor de vaststelling van Raadsconclusies door de Raad.

Tijdens de Ecofinraad staat een gedachtewisseling over internationale belastingheffing gepland. Mogelijk wordt stilgestaan bij de samenloop van het OESO-project over de digitaliserende economie en de verdere mogelijkheden die dat voor de EU-lidstaten biedt om daar verder op voort te bouwen.

De discussie over de digitaliserende economie omvat grofweg twee belangrijke onderdelen: Pijler 1: een gemeenschappelijke aanpak voor het aanpassen van de regels over belastbare aanwezigheid en winsttoerekening in de winstbelasting. Onder voorwaarden kunnen landen heffen over (meer) winst van bedrijven die in het land actief zijn, ook als zij daar niet fysiek aanwezig zijn.

Pijler 2: maatregelen om te waarborgen dat internationaal opererende ondernemingen altijd ten minste een minimumniveau aan winstbelasting betalen.

Deze discussies over beide pijlers worden nog volop gevoerd in de OESO. De OESO heeft op 12 oktober jl. "blauwdrukken" gepubliceerd waarin wordt beschreven op welke punten het technische werk is afgerond en welke vragen nog openstaan. Het doel is om medio 2021 een resultaat hierover te publiceren.

Gegeven de bovenstaande situatie kan de vraag opkomen hoe de EU zich het beste kan positioneren met het oog op een wereldwijde oplossing. Zoals al eerder is aangegeven, steunt Nederland het werk aan dit OESO-project. Gezien de complexiteit en de verbondenheid van de wereldwijde economie heeft een wereldwijde oplossing de voorkeur. Echter, voorkomen moet worden dat de noodzaak tot een wereldwijde oplossing leidt tot een impasse waarbij landen op elkaar blijven wachten. Hier ligt een mogelijkheid voor de EU om, waar nodig, de voortgang te behouden van de besprekingen over de digitale economie. Nederland is daarbij van mening dat eventuele Europese initiatieven op dit vlak als doel moeten hebben om de voortgang van de wereldwijde discussie (en uitkomst) over de digitale economie zoveel mogelijk te ondersteunen.

Rapport van de Gedragscodegroep aan de Ecofinraad

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: (gedachtewisseling ten behoeve van) besluitvorming – aanname rapport

Besluitvormingsprocedure: Unanimiteit

Toelichting:

Elk halfjaar stelt de Gedragscodegroep belastingregeling ondernemingen een rapport op over de gedane werkzaamheden die in het afgelopen halfjaar hebben plaatsgevonden. Dit rapport wordt aangeboden aan de Ecofinraad.

De Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, namen op 1 december 1997 een resolutie aan betreffende een gedragscode inzake de belastingregeling voor ondernemingen, met als doel schadelijke belastingconcurrentie tegen te gaan. De gedragscode is geen juridisch bindend instrument, maar een politieke afspraak tussen de lidstaten. De besluitvorming is unanimiteit en er is geen rol voor het EP.

Het rapport gaat in op de werkzaamheden met betrekking tot *standstill* en *rollback*. Het *standstill*-principe houdt de afspraak in om geen nieuwe schadelijke maatregelen te introduceren. Onder *rollback* moet een maatregel die door de Gedragscodegroep als schadelijk is beoordeeld, worden aangepast of ingetrokken. In het kader van *standstill* en *rollback* heeft een aantal lidstaten belastingmaatregelen aangemeld, waarvan de Gedragscodegroep moet vaststellen of al dan niet sprake is van schadelijke belastingconcurrentie.

Daarnaast zal het verslag van de Gedragscodegroep stilstaan bij de lijst van non-coöperatieve jurisdicties op belastinggebied (hierna: de zwarte lijst). Tijdens de Ecofinraad van 5 december 2017 is de eerste versie van de zwarte lijst vastgesteld. Daarnaast werd ook een grijze lijst opgesteld van landen die niet voldeden aan de standaard maar op hoog politiek niveau hadden toegezegd om binnen een bepaalde periode alsnog aan de hieronder opgestelde criteria te voldoen:

1. Fiscale transparantie: de jurisdicties voldoen aan de wereldwijde standaard op het gebied van de uitwisseling van fiscale informatie, en
2. Geen schadelijk belastingconcurrentie: de jurisdicties mogen geen schadelijke preferentiële regimes of schadelijke generieke 0% regimes toepassen, en
3. De jurisdicties participeren aan het internationale proces van de OESO om grondslaguitholling en winstverschuiving tegen te gaan.

Afgelopen oktober is de laatste zwarte lijst voor het jaar 2020 vastgesteld, waar 12³³ landen op staan. Verder staan er nog 10³⁴ landen op de grijze lijst.

Jaarverslag van de EU-begroting 2019 door de Europese Rekenkamer

Document: https://eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/annualreports-2019/annualreports-2019_EN.pdf

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De voorzitter van de Europese Rekenkamer (ERK) zal in de Ecofinraad het jaarverslag over de EU-begroting 2019 presenteren. De Tweede Kamer verzocht eveneens een reactie te sturen bij het jaarverslag van de ERK over de Europese begroting 2019 (2020Z21160/2020D45663). Met onderstaande toelichting wordt invulling gegeven aan het verzoek om reactie.

De presentatie van het jaarverslag met de bevindingen van de ERK is voor de Ecofinraad het startpunt van de dechargeprocedure. In januari 2021 starten de inhoudelijke en technische besprekingen in het Begrotingscomité, die resulteren in een dechargeadvies. De Ecofinraad van februari 2021 beslist over het dechargeadvies van de Raad met gekwalificeerde meerderheid. Dit advies wordt gegeven aan het Europees Parlement, die vervolgens beslist of zij overgaat tot dechargeverlening aan de Europese Commissie.

De ERK geeft over het verslagjaar 2019 een goedkeurend oordeel af over de betrouwbaarheid van de rekeningen. De ontvangsten voor 2019 waren wettig en regelmatig en bevatten geen fouten van materieel belang. Ten aanzien van de uitgaven geven zij een afkeurend oordeel af. Het gemiddelde foutenpercentage (onrechtmatigheden) van de EU-begroting 2019 schatte de ERK op 2,7%. Dat is een lichte stijging ten opzichte van 2018 (2,6%). De uitgaven met een hoog risico (voornamelijk in het kader van vergoedingen), die vaak zijn onderworpen aan complexe regels, vertoonden een materieel foutenpercentage van 4,9% (2018: 4,5%).

Voor Nederland is het jaarverslag van de ERK een belangrijk element in de standpuntbepaling ten aanzien van de decharge van de EU-begroting, meer specifiek de Raadsaanbevelingen die de Ecofinraad zal aannemen in februari 2021. In de tussenliggende periode zal het kabinet het jaarverslag en de bevindingen van de ERK analyseren en bespreken met andere lidstaten in het Begrotingscomité. Daarnaast is Nederland van mening dat meer transparantie, meer (geografisch) inzicht in de onderliggende problemen en vereenvoudiging van regelgeving kunnen bijdragen aan een verbetering van de besteding van EU-middelen.

AOB - Prioriteiten Italiaans Voorzitterschap G20

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Presentatie

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Ecofinraad zal een presentatie krijgen over de prioriteiten van het Italiaanse voorzitterschap van de G20. Het Italiaans voorzitterschap gaat 1 december van start en duurt een jaar. Italië neemt het voorzitterschap over van huidig voorzitter Saudi-Arabië.

³³ Amerikaanse Maagdeneilanden, Amerikaans Samoa, Anguilla, Barbados, Fiji, Guam, Palau, Panama, Seychellen, Samoa, Trinidad & Tobago, Vanuatu.

³⁴ Australië, Botswana, Eswatini (voorheen Swaziland), Jordanië, Malediven, Marokko, Namibië, Saint Lucia, Thailand, Turkije.

De G20-top onder het voorzitterschap van Saudi-Arabië vindt plaats op 21-22 november 2020. Doorgaans verspreidt het nieuwe voorzitterschap snel na de G20-top informatie over de inhoudelijke prioriteiten en het werkprogramma.

Overig - schriftelijke procedures

Schriftelijke procedure Ecofinraad-verklaring over internationale klimaatfinanciering

Document: ST 12820/20

Besluitvormingsprocedure: Consensus (schriftelijk)

Toelichting:

Tijdens het Coreper van 18 november jl. is besloten tot het starten van de schriftelijke procedure voor het aannemen van een Ecofinraad-verklaring over de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs om vanuit de ontwikkelde landen wereldwijd jaarlijks 100 miljard dollar aan klimaatfinanciering te mobiliseren van 2020 tot 2025.

Deze verklaring van de Raad over de doelstelling van 100 miljard dollar komt dit jaar in de plaats van de Raadsconclusies over internationale klimaatfinanciering. De Raadsconclusies over internationale klimaatfinanciering worden jaarlijks opgesteld om de EU-inzet bij de internationale klimaatop (COP) te beschrijven. In 2020 vinden er geen COP-onderhandelingen plaats, ook niet virtueel. Tegelijk is 2020 het eerste jaar van de doelstelling om jaarlijks 100 miljard dollar aan klimaatfinanciering te mobiliseren tot 2025. De verklaring van de Raad die nu voorligt besteedt aandacht aan de EU-bijdrage aan deze doelstelling.

De verklaring heeft aandacht voor de impact van de COVID-19-pandemie en onderstreept het belang om ook bij herstelmaatregelen aandacht te houden voor klimaat. Hierbij wordt de noodzaak om financieringsstromen in lijn te brengen met de Overeenkomst van Parijs onderstreept. Ook wordt de belangrijke rol van de multilaterale ontwikkelingsbanken (MDB's) bij het mobiliseren van financiering voor klimaatdoeleinden benoemd.

Nederland verwelkomt de verklaring. Ook nu er in 2020 geen internationale klimaatonderhandelingen plaatsvinden, is het goed om hiermee het signaal af te geven dat de EU-lidstaten gecommitteerd blijven aan klimaatactie. Daarnaast vindt Nederland het goed dat er nadruk wordt gelegd op de rol van de MDB's bij het behalen van de doelstelling van 100 miljard dollar. Aangezien de verklaring verwijst naar zaken waar grotendeels overeenstemming over is binnen de EU, zal de verklaring naar verwachting worden aangenomen.